

24.4.2024

Opetushallitus

Asia: Lausunto opetushallituksen luonnokseen määräyksestä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

Viite: Lausuntopyyntö 8.4.2024

1. Johdanto

Johdanto on selkeä ja yksiselitteinen. Se kuvaa hyvin tilanteen, jossa opiskelijaa ei voida ottaa opiskelijaksi terveydentilasta tai toimintakyvystä johtuen. Johdanto myös kuvaa hyvin eri oppimisympäristöt, joita ohje koskee.

2. Tutkintokohtaiset terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset

Tutkintokohtaiset tekstit ovat selkeästi löydettävissä.

Oleellista määriteltäessä terveydentilavaatimuksia on, että vaatimuksille on selkeä mittaristo. Olennaista on myös se, että tutkintokohtaiset terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset eivät ole liian rajaavia. Samalla niiden tulee huomioida turvallisuuskäsitteet ja olla yhdenvertaisia: tulkitsejasta riippumattomia.

On hyvä, että uudistetussa ohjeistuksessa on huomioitu myös teknologinen kehitys esimerkiksi insuliinihoitoisessa diabeteksessä ja näön tai kuulon heikkoudessa.

Terveydentilavaatimuksissa on suoraan diagnoosiin pohjautuvaa poissuljenta kuten epilepsia. Kuitenkin muu neurologinen tai tasapainoelimen sairaus ja toimintahäiriö on jätetty hyvin avoimeksi. Tämä mahdollistaa liian moninaisen tulkinnan. Terveydentila- tai toimintakykyvaatimuksissa tulee määritellä mitä muu neurologinen tai tasapainoelimen sairaus ja toimintahäiriö tarkoittaa.

Fyysisen terveyden ja toimintakyvyn määrittely on jäänyt liian yleiselle tasolle. Ohjeen perusteella on lähes mahdotonta toimia käytännössä. Tekstissä puhutaan neutraalisti mielenterveyden "haasteista", joka viittaa varsin kevyeen terminologiaan. Samassa lauseessa ja yhteydessä käytetään vaikeaa toimintakykyä heikentävää sairautta. Tämäntyyppinen eri asteisten termien rinnakkain asettelu tekee tulkinnasta lähes

24.4.2024

mahdotonta. On jäänyt epäselväksi, onko haluttu väljempää vai tiukempaa tulkintaa. Tätä kohtaa tulee ehdottomasti selventää.

Päihteiden ja lääkkeiden ongelmakäyttö on varsin moniselitteinen. Tekstissä ei ole määritelty onko kyseessä riskikäyttö vai haitallinen käyttö. Riskin taso on jäänyt määrittelemättä. Nämä kohdat tulee ehdottomasti selventää.

Monitulkintaisuutta aiheuttaa myös kommunikointia ja sosiaalista vuorovaikutusta vaikeuttava toimintakyvyn häiriö. Myös tämä kohta vaatii tarkemman määrittelyn.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Sari Innanen
Juristi